

© JAN VAN BAVEL

MANAGEMENT STUREN IN DE SCHARRELSTAL

Guido Vandewaetere en Nicole Geldhof hebben in het West-Vlaamse Ardoorie een gemengd bedrijf met melkvee en leghennen als hoofdtakken. Twee jaar geleden breidden ze de pluimveetak uit met een nieuwe volièrestal voor 75.000 leghennen. Zoon Stijn, al de vijfde generatie op het bedrijf, is medebedrijfsleider en wil het op termijn volledig overnemen. – Jan Van Bavel

Tussen Roeselare en Tielt ligt Ardoorie, bekend om zijn grote diepvriesgroente-bedrijven. Ook de familie Vandewaetere heeft een link met de groenteteelt. Naast de melkvee- (met een zeventigtal Holsteinkoeien en bijbehorend jongvee) en de pluimveetak, aardappel- en maïsteelt verbouwt de familie immers ook bonen en spinazie voor de diepvriesindustrie. Oudste dochter Evelien baat met haar man een tuinbouwbedrijf uit in Ardoorie en heeft daarnaast een voltijdse job bij SBB. Jongste dochter Delfien studeert nog. Zoon Stijn studeerde bachelor agro- en biotechnologie in Roeselare en stapte daarna meteen mee in het bedrijf. De pluimveetak werd in een aparte bvba ondergebracht, waardoor Stijn medebedrijfsleider werd.

.....
De familie werkt al 30 jaar samen met Aveve Veevoeding voor de legkippen en het melkvee.
.....

Taakverdeling

Op het bedrijf heeft iedereen een min of meer afgelijnd takenpakket, maar uiteraard helpen de familieleden elkaar in de diverse takken als het druk is. Guido neemt het melkvee en de akkerbouwmatige werkzaamheden voor zijn rekening. Nicole en Stijn verzamelen de eieren, doen de controle van de legkippen

en verzorgen de administratie. Stijn verzorgt ook het management in de kippenstallen, zoals voer- en lichtsturing. "De dag voordat de kippen in de nieuwe verrijkte kooistal aankwamen, kreeg ik een werkongeval, waardoor Stijn zich meteen moest toeleggen op dat management", vertelt Guido. Uiteraard kan hij voor advies altijd bij mij terecht; we stippelen de grote lijnen van het bedrijf immers samen uit."

Geleidelijke bedrijfsuitbouw

"In 1985 namen we het bedrijf van mijn ouders over. Dat was in hoofdzaak een vollegrondsgroentebedrijf, met onder meer prei, bloemkool en spruiten, maar ook met een kleine 20 stuks melkvee en 5000 legkippen in een batterijstal. We

hebben die bestaande leghennenstal toen meteen vernieuwd, met een uitbreiding tot 8600 dieren”, schetst Guido de bedrijfshistoriek. “We hebben eerst geleidelijk uitgebreid in melkvee, met onder meer de bouw van een nieuwe melkvee-stal en het bijkopen van quotum om deze tak op een behoorlijk niveau te krijgen. We teelden ook nog een tiental jaar volleggrondsgroenten.”

In 1994 startte de familie dan met de geleidelijke uitbouw van de leghennentak. “We braken de oude stal af en bouwden een nieuwe 5-etagekooistal voor 43.000 dieren, vervolgt Guido. “We beslisten toen ook om de bloemkool- en preiteelt af te stoten en de melkvee- en jongveestal uit te breiden. In 1996 wilden we de leghennentak nog uitbreiden, maar de bouwstop en de nutriëntenhalte maakten een grote uitbreiding met het nodige MER-rapport onmogelijk. Daarom breidde we uit met een nieuwe kooistal van 17.000 dieren, zodat we de maximumgrens van 60.000 bereikten. Die ‘kleine’ stal was ideaal om mee te experimenteren in de vrije markt. Nadien werden het quotum en de bedrijfsoppervlakte uitgebreid tot het huidige niveau. In 2009, toen er werd overgeschakeld van containers naar paletten, investeerden we in een *robot palletizer* om de verwerking en verpakking van de eieren in het eierlokaal te vergemakkelijken. Met de verplichte omschakeling naar een alternatieve huisvesting bouwden we in 2012 de bestaande batterijstal van 43.000 dieren noodgedwongen om tot een kleinvolière van Meller voor 40.000 dieren. We hebben toen enkel het systeem zelf en de verlich-

ting vervangen; de ventilatie was nog bruikbaar.”

Dubbeletagestal

In 2013 werd dan de (voorlopig) laatste stap genomen in de uitbouw van de leghennentak met de afbraak van de kleine stal van 17.000 dieren en de bouw van een nieuwe volièrestal voor 75.000 witte leghennen. “Het volièresysteem leek ons het meest toekomstgericht. We kozen voor een dubbeletagestal voor

zamelingsstelsel heel overzichtelijk, eenvoudig en open. Zo sprak de manier van verzamelen van de systeemeieren ons wel aan. De ‘buitennesteieren’ die op het systeem geraken, worden automatisch afgevoerd, wat arbeidsefficiënt is. Ook de eikwaliteit is uitstekend. We hebben wel lang getwijfeld tussen een uitbreiding met 120.000 kooi- of 75.000 scharrelkippen. Op aandringen van Stijn hebben we toen voor de tweede optie gekozen. Hij is immers een duidelijke

FAMILIE VANDEWAETERE

Leeftijd: Stijn (23), Nicole (52) en Guido (52)
 Gemeente: Ardoije
 Specialisatie: leghennen en melkvee

De betonnen tussenvloer van de scharrelstal biedt veel voordelen.

In het overzichtelijke Natura-stepsysteem hebben de scharrelkippen veel bewegingsruimte.

scharrelkippen, onder meer omdat we daardoor de technische resultaten van de 2 etages goed met elkaar kunnen vergelijken. De betonnen tussenvloer biedt voordelen: niet alleen het reinigen gaat vlotter; met de schranklader die we via een stationair liftsysteem naar de bovenste etage kunnen brengen, kunnen we het strooisel ook beter op niveau houden. Dat liftsysteem vergemakkelijkt overigens de aan- en afvoer van de poeljen en het dagelijks werk. Daarnaast is de benedenverdieping in de winter iets warmer en in de zomer iets kouder. Ook de langleeftbaarheid en duurzaamheid zijn pluspunten. Het vereiste wel een flinke meerinvestering, want de eierafvoer, mestafvoer en voederaanvoer zijn namelijk duidelijk gescheiden voor de 2 etages. Verder is het vernieuwde, maar beproefde Natura-stepsysteem van Big Dutchman met een automatisch eierver-

voorstander van het houden van scharrelkippen. Op bedrijven zoals Vepymo en Livelki waar hij stage liep, had Stijn de ‘smaak’ van scharrelkippen te pakken gekregen. Met de toekomst voor ogen leek het hem ook de meest bedrijfszekere keuze. Maar als ‘ervaren kooihouder’ stond ik er aanvankelijk nogal weigerachtig tegenover. De onwetendheid over scharrelkippen bracht dat ook mee. Er bestaan heel wat vooroordelen over scharrelstallen: snellere insleep van ziektes, meer buitennesteieren, meer stof in de stal ... Eerlijk gezegd had ik de verdeling toen liever anders gezien: 40.000 scharrel- en 75.000 kooikippen. Maar intussen, door het te gebruiken en het te zien, ben ik van mening veranderd en heeft het scharrelstelsel onze voorkeur.” Nicole geeft mee dat ze de manier van werken in de scharrelstal aangenaam vindt en er tot rust komt. Maar zijn de

technische resultaten ook beter? "Voor de eerste ronde in een scharrelstal waren de resultaten heel goed", pikt Carl Marichal, *key accountmanager* Legpluimvee bij Aveve Veevoeding, in op het gesprek. "Zelfs de voederconversie is heel gelijkwaardig aan die van de verrijkte kooi. Omdat het een scharrelstal is, eten de kippen uiteraard iets meer. Maar vergeleken met andere scharrelstallen met witte Dekalbkippen is het resultaat hier heel goed. Dat is te danken aan het Natura-stepsysteem, de goede opvolging door de familie en, niet te vergeten, het prima voer", lacht Carl. "We hopen alleszins dat de positieve trend zich doorzet."

Goede voederafspraken

Voor de scharrelstal sloot de familie Vandewaetere in 2013 een samenwerkingsverband met beperking van marktrisico af met Aveve Veevoeding. Zo heeft de familie toch enige prijsgarantie. "Als het slecht gaat, voelen we het ook, maar als de prijzen in hoogconjunctuur zijn,

genieten we ook van de hoge marktprijs. Je kan het beschouwen als een soort van vangnet voor een eventuele sterke prijsval", verduidelijkt Guido. "Met de investering voor de nieuwe stal in het vooruitzicht, zagen we in Aveve een betrouwbare partner. We werken al 30 jaar bijna onafgebroken samen, zowel voor de legkippen als voor het melkvee, met goede ervaringen met de voederkwaliteit. Carl Marichal legt uit dat Aveve niet één voertype aanlevert. "We hebben een voer voor kooidieren en een speciaal voergamma voor scharrelkippen. Afhankelijk van de leeftijd en dus ook de behoefte van de kip worden er zaken aan toegevoegd, zoals extra calcium (om de eischalkwaliteit hoog te houden als de kip ouder wordt), monocalciumfosfaat (MCP) of een mix ter ondersteuning van de lever (FLS). Het scharrelvoer wordt op maat gemaakt voor scharreldieren: het is niet alleen rijker aan energie – want de kippen scharrelen veel – maar het is ook afgesteld op een goede darmgezondheid."

Aan welke vereisten moet een goed voeder eigenlijk voldoen? "Het moet een goede structuur hebben, voldoende eiwitten bevatten en smakelijk zijn. Eigenlijk moet het zo opgebouwd zijn dat je er een zeer competitieve voederconversie mee behaalt. Belangrijke voorwaarden die allemaal vervuld moeten zijn, want voer blijft de belangrijkste kostenfactor op een pluimveebedrijf," antwoordt Guido. De kippen worden in de stal gewogen met een automatische weger. Stijn checkt alle technische resultaten in de stallen meerdere keren per dag om een optimaal management na te streven. "Tijdens de opstartperiode en de ruiperiode hebben we in de scharrelstal extra werk, vergeleken met de kooistal. Samengevat kan je stellen dat je meer moet sturen in een scharrelstal, en dat het arbeidsintensiever is dan een kooistal."

Eierveiling

Op het bedrijf werd er ook een nieuwe mestloods gebouwd met een VDL-platen-droger. De mestdroging tot 80% droge stof gebeurt volautomatisch via een geïntegreerd droogstelsel met een ruime capaciteit. Daarbij werd een schouw van 9 m hoogte voorzien om de stallucht zo hoog mogelijk af te voeren. Daarmee toonde de familie aan dat ze rekening wil houden met de buurtbewoners. De mest wordt vlot afgezet, in Frankrijk of om te pelleren in korrels. De familie heeft duidelijk ondervonden dat de vraag van de eierhandelaren (industrie) naar scharreleieren sterk is toegenomen. "We sluiten geen langdurige contracten met hen af, maar werken wel al 15 jaar samen met Eierveiling Poederlee, een heel solvabel bedrijf en zeer correct in gemaakte afspraken. Onze eieren worden zo'n 3 à 4 keer per week opgehaald", aldus Nicole.

Vertrouwen in de toekomst

De pluimveetak op het familiebedrijf staat op punt. Op lange termijn denken Guido, Nicole en Stijn er wel aan volledig naar scharrelkippen om te schakelen. In de melkveetak zijn er nog wel investeringen nodig, maar niet op korte termijn. "In de pluimveesector zullen de marges niet groter worden. Daarom moeten we competitief blijven door de kostprijs onder controle te houden en efficiënt te werken. Dit najaar verhuizen we naar een andere woonst, hier vlakbij. Een duidelijk signaal dat Stijn bijna klaar is om het bedrijf verder over te nemen", besluit Guido. ■

1 In de scharrelstal beschikken de leghennen ook over een zak luzerne. 2 In de mestloods wordt de mest volautomatisch gedroogd tot 87% droge stof.